

Istorior.

Rullpers Andes i Bäingsarvi va båtå marknadn i Mora jänn gängg fö ländj sä. Ä va branug mytji affärär ann djärd donda dan. Framtärnot ättärmiddajän kam ann frama Bus Mas så stod dan ata jänn kall så sald spinnrukkär. Andes frägät Mas um ann fikk lån fämti kronor äv onum fö ä va nå til ann suld andl. Däm bodd ju grannär dan i Bäingsarvi så däm kännätas ju att verodror sä gämält. Andes fikk jänn säjjäl äv Mas, men då säjd Andes: ”Du få int tål um fö kelindji mäj att i a låna pängg äv di”. Mas svärät: ”Vel intä - bar int du tälär um fö mäj kelingg att i a pängg tä lån äjt”.

Krångan Mas så bodd dan brevi Gatutjittam vild ju djänn skarv litä då ann suld talum vänd ann add vemin upå. Jänn sumår då ann add ve i Björkum å släj, tog ann sykkälñ å djärd si je vänd båti jänn tjänn västi skoim fö tä met si nå abbårrär. Ann vild int djänn tälå um var donda tjännan va någär. Då ann kam ättbakär a Björkum donda kväldn, kam Bom Lass båta onum släkså ann brukät djärå. Då tälät Mas um ur ä add ve: ”Um ä fanns fisk da? Ja dä djärd ä. I djetär å att i donda tjännam va ä alftn vatn å alftn abbårrär. Ja dä va ä då visst”.

* * * * *

Mittjel Ull i Bråmåbudum va galin je tid tä köjt upå åll aksjonär ann kund ta si båtä. Ann va dlyft minn Måsan Kari å o tykk int um eta fö ann kam drägänd emat minn ållt möjli skrap. Jänn gångg då ann add ropa in jätt åvbruti liåvårv å je spruttji gryt, vårt o ryktyt jålåk å galät a onum: ”Jämt sa du kumå emat minn släjkt skrap - ållt så int duv a nå, ä narr däm å di”. Då svärät Ullä: ”Ja - ä djikk til so då vir vårtum dlyftär o”.

* * * * *

Jänn sumår va ä kulvidåggningg dan västi skoim ata Långgsjon. Å va Englundspöjkar å Lund Alfred å nå ana karrär frå Gesundum så äggä. Å va nå stlyft så Bruce add täj a si, så ann va sãmän stofö å kam däjt ibland å suld sjå ur däm stjötät si. Å va ljtvarmt å muggåt donda sumårn.

Jänn ättärmidag kam Bruce båtä stlyftä å språkät litä minn däm. Ann säjd att um däm vild a nå proviantera så suld ann nidi byn. Däm beställät då att ann suld tjöp nå tjug åv pilsnär a däm. Sä bar ä åv fö onum. Å vårt kväldn men inggän Bruce kam ättbakär. Däm djingg å lagd si i köjon. Sä mitt i nåtn byrd ä å rambäl i föståvi å sä kam Bruce in. Däm frägät var ann add ä ann add andla. Då säjd Bruce: ”Ja, i tjöpät tjugu öl men ä va ju släjkan motbåkk jån å va so varmt så i vårt drikk upp mjästor fö tä klar mi jån. Men i tror att i a je flask kvär - vir kunnum ju del upå ä så e”.

* * * * *

Sturull Kisti va dlyft minn Rullpers Andes dan nidi Båtåjsbåkkam dan i Bängsarvi. Da frå va ä snart a tä ta båtn a Mora um ä va tä uträtt nå ärnd. Jänn sumårdag add o nå o suld djärå i Mora så o tog Wasn (ånggbåtn) däjt. Då bar int ä si bättär änd då o djikk åv dan å bryddjon så trampät o sund jänn döer skon. O djikk då båta jänn skomäkär fö tä få donda skon lågådn. Å va ljtvarmt donda dan så Kisti djikk frå båd skonär näst skomäkärin. O vårt kringg si minn ä o suld uträtt så o djikk skolosn

utå Strandi. Å do tidn fanns ä jänn polis dan i Mora så däm källät fö ”Grin-Oskar”. Donda va åjt å patrullerät donda dan, fast ann brukät full mjäst åv go båtå Kaffestugu. Kisti mötät Oskar dan utåni Weisenburgsbudi. Oskar stanät å pekät å Kisti å så säjd ann: ”Såna fina skor du har i dag, flicka lilla”. Då svärät Kisti: ”Jo-du Oskar, å du kann tro att i a kalsånggor åv sumu sårt”.

* * * * *

Jätt ana tag vårt Sturull Kisti rasnd sjok så o va sänggliggänd dan nårdi Rullpers-gard. Ä va upå do tidn då Ruben Daniels va präst å Soldn. Ann add gart si någu vänd a Bängsarvi å då passät ann si tä titt ina Kisti fö tä sjå ur å va minn ännä. Mäss ann va da frägät ann um ann suld sjungg jänn salm fö ännä. Då svärät Kisti: ”Näj ä ädd ve mytji bättär um du ädd kläja mi atå ryddjim litä i ställä”.

* * * * *

Förr i tidn va Bus Niss nidi Ståkklum å arbetät. Ann add je liti målårfirm å ä vårt tä ta emat mångg buttär å pänsläär å släjkt. Mytji åv vårt ä liggänd em näst onum. Sä då ann suld flytt emat a Soldn attä vårt ann litä undrum vårt ann suld djärå åv ållt eta. Å do tidn fanns int ä nå släjkä kåntäjnrär tä böt skrapä båti.

Sä jänn dag pakkät Niss jänn full kartångg åv eta skrapä å djärd jätt fint paket å band um jätt ljtöfint snöra. Sä tog ann eta paketä minn si å djikk nittär a jänn tjåsk i näretn. Da ställät ann paketä nidå båkkan mäss ann tjöpät je tiningg. Sä ställät ann si å bledrät i doda tinindji jänn fläck å sä djikk ann da frå å låssäs glämmåv paketä. Ann djikk bärtär a nästa gatuörn å da tjikät ann ättbakär. Då såg ann två lårkär så bukkät si nid å tog paketä å köjtät da frå ljtöst däm duvdä. ”Jahapp” säjd Nissä, ”då vårt i åv minn eta skrapä då”.

* * * * *

Krångan Mas å kelindji fo västyvyr minn ästn å trillo jänn sumårdag. Däm suld a Björkum å slå angrodan. Då däm kam nidi Ryssågå fingg däm motvedär männ soli sken så ä va då int kållt. Kelindji add klädä å skållam å o drog nid ä så ä syntäs nästan bar näsär åv ännä. Då däm add kemi a Björkum kam Mas tä byrå språk minn Bom Lass så add stugu brevi onum. Mas tälät um ur ä add ve då däm add fe västyvyr å då säjd ann: ”Ja-a, soli sken så kelindji si åjt i ogum sāmän tallrik sletstjyr å minn jän moin jordgubb mitt i”.

* * * * *

Sturull Joan brukät vörå i Borrbjer å jag erå ibland. Ann add ju jänn stövär så va rasnd tä ta eråsporär. Je began va Joan å jagät dan å rakkän fikk upp je spor å ä baråv fö onum. El dan å el kvälndn djikk eta drevä fram å ättbakär runt bjerä. Joan va äjt el kvälndn fö tä sjå um ann kunnnd få tag i rakkän. Ätt sluss gav ann upp då ä add vurti mörkt å fo emi stugu å lagd si. Nästa mårgåñ djikk ann upp tidät å röstät si å fo äjt fö tä ta redå var rakkän va. Då ann tälät um ur eta va säjd ann: ”Donda mårgåñ ärd i drevä kam mot mi dan i täktñ, å troligen add ä gändji el nåti fö bå rakkän å erån va so trättär så däm djingg bådd två”.

* * * * *

Sturull Joan vårt ju pysjån i kvidim jätt tag å vårt opereradn dan nårdå lasarätti i Mora. Ann vårt kvär da någä vikur mäss ann suldd rätt til si i kruppm. Ann kam då upå benum ättär and. Jänn dag sått Stikå Gunnar å Svarv Niss i jänn kårridår å väntät upå nånn duktär. Då såg däm att Sturull Joan kam äjt frå nå rom dan å då tänkt däm att däm suldd spötj litä minn ann. Stikå Gunnar säjd då: ”Jasso du Joan - du e jän å jopär til litä du o?” Då svärät Joan: ”Ja - i e jän bar släjk dägå då ä e Solbyddjær jän fö ä ent so noگا då”.

* * * * *

Då Thunberg add ve präst å Soldn någä år kam ann tä råk Bomen utåni Koopen jänn dag. Däm språkät litä minn verodär jänn fläkk å då kam Thunberg tä fräg Bomen ur mångg fok ann trodd att ä bodd å Soldn. Eta visst ann ju fö ann add ju sitt ä i tjörtj-

bökrum ur ä va minn dö. Ann suld full djärå si til litå fö fö Bomen. Men ä föstod ju Bomen så ann säjd: ”Ä beror alledes upå um du menår fyri äld ätt ölgjaktn”.

* * * * *

Jänn fin lådigsdag stod Mas Lass utåni föstukvistim dan i Masgard nårdi Bängsarvi å såg ättär åll salur så fljog runt i luftn. Då kam Sammils Danil å djikk yvyr gardn å Lass säjd a onum: ”Ent ä undli att salur så fljog änd a Afrika kunn kumå ättbakär å finatt budä däm add i fjord dan ini ladn värä. Sjov e ä djärånug att i ittär emat fast i bar a gart mi je vänd västi Ekunnbjer”.

* * * * *

Kalén add je andlingsbud i Gesundum förr i tidn. Jätt tag bar int ä si bättär änd att ä byrdå brinn i budn. Brandkårn kam däjnt å slättjät men däm vårt böt åjt mytji fö tä kumå a ä så add täj jälld. Utåni låg ä bå stolär å skåp å mytji ana. Jänn symasin låg ä dan o. Dan ättär va ä jätt par kelinggär så va dan å sågå eländä. Je åv däm säjd: ”Ä va då armlí å donda symasin gor ä full int tä bruk mer”. Just då kam Lindbergs Oskar å sykklät föbi å ann galät a kelinggum: ”Jo vel o - ä e bar undertrådñ så e slut”.

* * * * *

Son i unggdomim va Bälter Andes i Esarvi åjt mytji å svänggät si upå dansbanum dan i Mora å runt ikringgd. Jätt tag kam ann i lag minn någä pöjkär så fiät någä kullor emat a Bärkalås ättär jänn danskvälld dan upå Kox. Ä vårt tä drikk nånn kaffekupp å sä bar ä åv fö odror ini nå ana rom. Andes vårt jesumän minn je åv kullum å ur ä nu va så vårt ann kvär näst doda el nåti.

Sä djikk ä någä månadär å sä fikk Andes vitå att doda kullo suld få jänn kripp. Andes näjkät ju fö ann add ju int kemi a ryktyt doda nåti. O add nug ve litå ur sãm älst doda kvinnfotjä fö ä va flerär så vårt stjyldadär fö donda krippän. Ä djikk so långgt att däm vårt ta släjkä blodprov bå åv Andes å tre ana pöjkär. Ättärå säjd Andes: ”Ja - i va då ljotsäkär upå att i suld klar mi fö i add ju int sluppi a doda nåti i va näst ännä - men sä vårt i rasnd illsätt fö däm tog ju eta blodprovä i pefkingrä”.

Ä va nånn dag fyri påskär. Doda så va sunärkunn a Mas Gustav i Bängsarvi add ve inå je åv andlingsbudum dan i Mora fö tä tjöp si jänn släjkän kvast minn långgt skaft tä sop minn. Då o kam åjt frå budn stanät o til fö tä ta si jänn räk. O ställät frå si donda sopän ati väddji å byrdå bola. Mäss o stod dan kam ä jänn pöjkunsfått å syklät föbi. Då ann va mitt fö ännä brymsät ann litå å sä säjd ann: ”A du fändji punkteringg ä” å sä fo ann da frå.

* * * * *

Ä va jätt tag då solbyddjär fo runt i såcknum å sald småkvättär. Ä va ju so att kvännä djikk til bättär å Soldn änd ä upå ana ställ kringgum jän. Då kund solbyddjär still kvättär bättär å ä djikk kvättär nästan yvyrållt. Jänn gångg va Stapel Per i Rotågäm båtå marknadn i Mora minn nå småkvättär ann suld seli. Då kam ä frama onum jänn kall så såg å dömda kvättär. Troligen vild ann prut litå fö ann fanatt äll möjli fel - däm va fö magrär, däm add fel å ärum å rumpo va int sãm o suld. Ätt sluss säjd Per a onum: ”I si int nå ana råd änd att vir fåm fårå emat ättär suggo så du få kumå sams minn ännä ur du vill att kvättär su sjå åjt”.

* * * * *

Helmer Nilsson